

Н. ГЕНЧЕВ
ЕДНО ИЗКЛЮЧИТЕЛНО
ИСТОРИЧЕСКО
СВИДЕТЕЛСТВО

chitanka.info

Идеята да се издаде дневникът на Любомир Лулчев, озаглавен „Тайните на дворцовия живот“, е повече от похвална. Това трябваше да стане отдавна, но криворазбраните сметки на тоталитарните управници държаха десетилетия този първокласен извор за българското минало заключен с няколко катинара в архивните шкафове.

Дневникът е воден методично от Любомир Лулчев, близък приятел и предан сътрудник на ръководителя на „Бялото братство“ Петър Дънов. Допуснат близо до българския владетел цар Борис III, до членовете на царската фамилия, установил широки контакти с българския политически свят в навечерието и по време на Втората световна война, Лулчев е отбелязал важни събития и любопитни подробности.

Хронологически записките от дневника обхващат период от седем години. Първият запис е направен на 25 януари 1938 г., а последният — на 5 май 1944 г.

Два предварителни въпроса се нуждаят от кратки отговори, за да може да се разбере смисълът на водените записки и да се очертае фигурата на техния автор.

Първият се отнася до мистериозната организация, наречена „Бялото братство“. То е създадено от П. Дънов — Учителя през 1900 г., когато се провежда първият събор на последователите на Дънов. Последният събор се е състоял през 1944 г., а на 27 декември същата година Дънов умира.

Учението на Дънов има много допирни точки с модерната теософия. То черпи вдъхновение от древноиндийските религии и точно от хиндуизма, опира се твърдо на християнството. Дъновизмът е силно повлиян от съвременните нему мислители — Толстой и Бергсон.

Дънов разглежда Бога като триединство от великите принципи на любовта, истината и мъдростта. Силата, която движи живота, според него е любовта.

В живата природа действуват принципи, сили, енергии и закони. Дънов отбелязва два разумни принципа — на силата (активността) и на мекотата. Той разглежда тези принципи като две прояви на едно и също начало. Затова основният закон, по който върви светът, е на еволюцията и инволюцията.

Друг природен закон е кармата, определен като „закон за причините и последствията“.

Светът или природата, като проявление на Бога, почиват на разумността. Великото разумно начало това е Бог, същността, на когото е недостъпна за всяко същество, творец на битието от хаоса, присъстващ навсякъде в света, правещ го разумен, в единство и хармония със своя Създател.

Бог е създал човека, който се състои от външна (физическа, нетрайна, преходна) страна и от душа и дух — „искрици“ от Бога. Всички души, завършващи земния свят, образуват Всемирното бяло братство, начело на което стои Синът Божи — Исус Христос. От тях Бог изпраща на Земята „велики учители“, които осъществяват връзката на човека с Бога.

В своите съчинения и проповеди Дънов изгражда сложна система от исторически, етически, гносеологически представи, т.е. едно късно религиозно-философско мирозрение с еkleктичен характер. Дъновото учение има за цел да обясни човека, неговото място на този свят и неговото космическо превъплъщение. Неизменна основа на дъновизма е християнството. Но развивайки се паралелно с голямата вълна на руската религиозна философия от началото на ХХ в., дъновизмът е силно напоен с романтизъм и идеализъм, въпреки стремежа му да бъде една религиозна практика, целяща усъвършенствуването на индивида и на отношенията в братската общност.

Появата и развитието на „Бялото братство“ е стремеж към създаване на алтернативен социален модел във времето, когато българското общество се намира в стрес, предизвикан от разпадането на патриархалните основи на българския културен стереотип с нахлуването на индустриализацията и модернизацията.

Посрещнато противоречиво и главно враждебно, особено от страна на църквата и на матерналистите, „Бялото братство“ просъществува дълго и упорито, събира значителен брой привърженици, създава своята организация и постепенно разпространява идеите си в почти всички европейски страни и чак до Япония.

Един от първите помощници на П. Дънов е Л. Лулчев, авторът на предлагания тук дневник.

Офицерът Лулчев се свързва трайно с „Бялото братство“ през 20-те години, когато редактира и издава вестниците „Алфа“ и „Живот“, посветени изцяло в защита на дъновизма.

Фигурата на Лулчев става популярна през 30-те години, когато движението започва да се меси в обществения живот. Тогава се установяват и първите контакти с цар Борис III, тъй като Учителят одобрява политиката на царя след 1934 г. и очаква от неговата власт дори и мъдри ходове.

Поради тази причина Л. Лулчев е натоварен да влезе под кожата на царя и да стане персонален проводник на идеите на Дънов в българския дворец.

В литературата връзките на Лулчев с царя са третираны твърде противоречиво. Едни автори смятат Лулчев за придворен гадател, астролог и таен съветник, като му приписват главната вина за провала на българската политика през Втората световна война.

Противоречиво тълкуват неговата дворцова авантюра и съидейниците му от „Бялото братство“. Едни от тях го приемат за отцепник и враг на Учителя, други му приписват качествата на силен медиум, специалист по физиогномия, графология и хиромантия.

Така или иначе, Лулчев започва редовните си срещи с царя през 1938 г., когато Дънов му поръчва да бъде негов „говорител“ в двора, мисия, която той приема като поле за „служене“, макар и, както пише до Учителя, „политиката ни е отвратителна“ и „тая работа ми е гнусна“.

Любопитно е да се отбележи, че Дънов не е проявявал интерес към директни контакти с царя, макар и да го е смятал за „духовно издигнат човек“. Може би именно поради това Учителят изпраща в двора офицера Лулчев, за да повлияе на царя в името на новата култура на любов, братство и хармония. Дънов и Лулчев са се надявали по този начин да възродят България като огнище на ново духовно поле, подобно на онова, което някога са създали Орфей, Кирил и Методий и богомилството.

В навечерието на войната Дънов иска от Лулчев да внуши на царя политиката на мир, да се държи приятелски език към всички държави, да помилва Дамян Велчев и да умиротвори вътрешно страната.

Постепенно след първите срещи Лулчев започва методично да внушава на царя серия конкретни политически ходове. Той се намесва доста активно в задкулисието на българската политика, внушава на Борис III да създаде ново правителство от демократичните формации, да лансира нова държавна програма, която да активира „всички национални енергии на работа — всеки на своето място“, да помири труда с капитала.

Лулчев препоръчва да се следва политиката на мир и неутралитет. По настояване на Дънов той иска от царя да пише на английския крал, като го помоли „да сключи мир, за да не се унищожават цивилизацията, богатствата, хората — да се избегне социалната революция“.

Наред с преките и косвените внушения, които Лулчев прави в двора, той се сближава с царя и в личен план — грижи се за неговото физическо и духовно здраве, често го преглежда, дава му билки, подарява му своите и на Дънов книги. И цар Борис III често се възползува от съветите на Лулчев. Той приема сериозно неговите внушения за природосъобразен начин на живот и природни методи на лечение, запознава се с трудовете на Димков за ирисовата диагностика и билколечението.

Вниквайки внимателно в дневника на Л. Лулчев и в историческата документация за периода на Втората световна война, могат да се открият доста съвпадения между съветите на Учителя, предадени на царя от Л. Лулчев, и действителните ходове на българската политика. Главното съвпадение е действителната политика на мир и неутралитет, която цар Борис III провежда последователно през целия период от навечерието на войната.

Но внимателното проучване на текста на дневника показва, че влиянието на Лулчев в двора не е „фатално“, целта, която Дънов е преследвал, остава нереализирана.

Цар Борис III не всякога е уведомявал точно Лулчев за своите намерения. Той се е съветвал с него от време на време, по-скоро за да получи последна увереност за намисленото, без да е приемал винаги Лулчевите внушения. По-скоро царят се е интересувал от медиумните и окултните препоръки на своя приятел, отколкото по него да нагоди своята политика.

Но така или иначе, срещите на Л. Лулчев с цар Борис III, с представители на политическия елит и с други лица от царския двор са дали възможност да се запази един исторически текст с богато съдържание и изключителни податки както за историята на България в един съдбоносен момент от най-новото време, така и за интимните подробности от живота на династията и на българската политика.

От дневника могат да се доловят и схванат и автентичните слабости и качества на българския монарх като политик, човек и личност, да се очертаят в контури образите на царица Йоана, на княгините Евдокия и Надежда, на принц Кирил и на царските деца Мария-Луиза и Симеон, на цяла серия български политици като Г. Кьосеиванов, Н. Мушанов, Б. Филов, Ив. Багрянов и др.

Дневникът на Лулчев е истинска мина от данни, факти и свидетелства за българската народопсихология, за нравите на българската политика, за интимните кътчета на българския царски двор, за стореното и проваленото в българското политическо развитие.

В този смисъл книгата има много и много измерения — исторически, политически, народопсихологически и т.н.

Най-накрая текстът на дневника на Л. Лулчев е едно изключително любопитно и забавно четиво за всеки, независимо от възраст, пол и занятие. От него може да се научи повече, отколкото от всяка историческа интерпретация на времето и епохата.

София 1 декември 1991 г.

Проф. д-р Н. Генчев

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.